

گوهرشاد خاتون

آنچه باید درباره

شرط تنصیف دارایی بدانیم!

نگاهی به مقدمات شرط تنصیف در ازدواج

۱۲

گزارش شهر بانو

۴ صفحه ویژه بانوان مشهد
۱۳ جولای ۲۰۲۰ | ۲۱ ذی القعدة ۱۴۴۱
شماره ۳۱۵۵ روزنامه شهر بانو
۲۳شنبه

هویت شرط لازم زندگی اجتماعی است

اگر بپذیریم آدم‌ها با هویت مشخصی به دنیا نمی‌آیند بلکه هویت آنان در طول زندگی و در جامعه ساخته می‌شود، می‌توانیم گامی فراتر رویم و ببیندیم که این هویت‌ها چگونه و با کمک چه منابعی ساخته می‌شوند و چگونه است که ...

کاشف رازهای پیش افتاده زندگی

شهربانو اسماعیل زاده که روزی مدجوی کمیته امداد بود حالا یکی از تولید کنندگان صندلی چرخ دار در کشور شده است

عکس: مصدق گلشنی / شهر بانو

غلامرضا بنی‌اسدی (پرتو)

عفت حجاب می‌آورد

عفاف و حجاب را چنان به تکرار از پی هم آورده‌ایم که بسیاری را گمان بر ترادف معنایی است اما اگر به بازخوانی معنایی ۲ کلمه بپردازیم، در خواهیم یافت که حکایت پرکوه و دریاست. در با عفاف است، گسترده و زایای معارف و معانی و هزاران بار بزرگ‌تر از حجاب که در قیاس با عفاف حکم برکه را دارد، البته برکه‌ای زلال و صاف با آبی حیات بخش. اینکه از عظمت عفاف می‌گوییم هرگز به معنای کوچک شمردن حجاب نیست که در تعریف اجتماعی عفاف، پرچم به دست حجاب است و پرچم دار اگرچه یک تن، نماد لشکر است و چون در اهتزاز است، امید به پیروزی نیز جاری است و اگر خدای نکرده پرچم بر زمین افتد، همان‌جا می‌شود نقطه آغاز هزیمت. تاکید بر عفاف برای فراگیرتر بودن آن است که نه فقط همه زنان را که همه انسان‌ها را به هر دین و آیین هم حتی در بر می‌گیرد. امیر سخن و خداوندگار نهج‌های روشن، امام علی^(ع)، درباره حقیقت عفت می‌فرماید: **الصبر عن الشهوة عفة**. یعنی: عفت مقاومت در برابر شهوت‌هاست. در جایی دیگر نیز حضرت رومای دیگری از این مفهوم دارند بدین سخن: **العفاف زهاده**، با این معنا که عفت بی رغبتی به خواسته‌های نفسانی است. با بررسی نگاه‌های مختلف به عفت، به طور کلی می‌توان گفت عفت به معنای خودکنترالی، نظارت بر خویشتن، پرهیزکاری، احساس حضور در محضر خداوند و جلوگیری از طغیان نفس در ارتکاب به معاصی در شئون مختلف وجودی انسان به‌ویژه در حیطه جنسی است. یعنی ملکه نفسانی است که چون در رفتار مردمان بروز عملی یابد، شاهد پاکیزه‌جانی احاد جامعه و طهارت اجتماعی در همه ساحت‌ها خواهیم بود. به دیگر عبارات نیز

خود واقعی یا خود نمایشی؟

زنان سلبریتی چطور سعی می‌کنند به الگوی دختران نوجوان تبدیل شوند

در یادداشت هفته قبل درباره زنان ستاره سینما یا زنان سلبریتی در اینستاگرام و رابطه آن‌ها با دختران نوجوان گفتیم. توضیح دادیم حلقه‌های هواداری آن‌ها را نیز شکل می‌دهند. دختران نوجوان هم هواداری آن‌ها نسبت به زنان سلبریتی دارند و هم زنان سلبریتی. او ویژگی‌هایش تعریف می‌کنند. آن‌ها شخصیت مطلوب و ایده‌آلی را اما سلبریتی‌ها چطور این رابطه با هواداران را مدیریت می‌کنند و شکل می‌دهند؟

زنان سلبریتی در صفحاتشان بیش از همه، عکس‌ها و فیلم‌هایی از فعالیت‌های حرفه‌ای خود را قرار می‌دهند، مثل فیلم‌هایی که بازی کرده‌اند، پشت صحنه فیلم‌ها، جشنواره‌هایی که در آن‌ها شرکت کرده و جوایزی که گرفته‌اند. در واقع، صفحات آن‌ها وتریپنی از حرفه‌شان و موفقیت‌های شغلی‌شان است. در بیشتر عکس‌های این چنینی، آن‌ها با تیپ‌ها و ژست‌های سوپرستاری و زیبا حضور دارند.

اما بخش دیگری از صفحات زنان سلبریتی به عکس‌های ساده‌تر و روزمره‌تر از زندگی‌شان اختصاص دارد. آن‌ها در این عکس‌ها خودشان را یکی مثل همه نشان می‌دهند و از آن ژست‌های پرطمطراق خبری نیست؛ لباس‌های ساده‌تر، آرایش‌های کمتر و حرف‌های خردمندانه و نزدیک با مخاطبان‌شان حرف می‌زنند. لذا بین آن‌ها و مخاطبان‌شان می‌شود. همچنین آن‌ها در ویدئوها یا لایوها به صورتی صمیمانه و نزدیک با مخاطبان‌شان حرف می‌زنند. لذا بین آن‌ها و مخاطبان‌شان شکل می‌گیرد. تفاوت این نوع صمیمیت با صمیمیت‌های جهانی واقعی در این است که صمیمیت رسانه‌ای شده

کاملاً ساختگی و از پیش برنامه‌ریزی شده شکل می‌گیرد و بیشتر می‌تواند تظاهر و نمایشی از صمیمیت باشد تا صمیمیت واقعی. اما برخی افراد این نوع صمیمیت را با صمیمیت دنیای واقعی یکسان در نظر می‌گیرند. به‌ویژه این موضوع درباره مخاطبان کم سن و سال‌تر مانند نوجوانان وجود دارد. بسیاری از نوجوانان هوادار برخی زنان سلبریتی جنجالی مانند ریچانه پارسا هستند و علت علاقه‌مندی خودشان را هم این‌گونه مطرح می‌کنند که کسانی مثل او خیلی خودشان هستند. «خود بودن» علتی است که درباره هواداری و علاقه‌مندی به برخی سلبریتی‌ها و اینفلوئنسرهای مطرح می‌شود اما این «خود بودن» در شبکه‌های اجتماعی به چه معناست و تا چه اندازه امکان‌پذیر است؟ در شبکه‌های اجتماعی با پدیده‌ای روبه‌رو هستیم به نام «خودبازنمایی» یا «نمایش خود» به این معنا که افراد در این شبکه، از خودشان شخصیت تصویری می‌سازند و آن را به دیگران عرضه می‌کنند. این تصویر با فکر و برنامه‌ریزی قبلی تنظیم می‌شود و اغلب، خود ایده‌آل و خود مطلوب اشخاص است. یعنی افراد اکثراً خودشان را در بهترین حالات

هدی جاودانی

سهم زنان از مشاغل تخصصی در عصر دیجیتال

می‌دهند و هنوز به صورت متمرکز به رشته‌های علوم، فناوری، مهندسی و ریاضیات روی نیاورده‌اند. علاوه بر این، پوشش دیجیتالی تسهیلگر مهمی برای رشد مشارکت زنان در مشاغل تخصصی و فنی کشورها محسوب می‌شود. در حالی که هم‌زمان با محل زندگی خود است و هم‌زمان با تحول فضای شغلی توسط فناوری، زنان در عرصه اقتصادی را بیش از پیش مهم جلوه می‌دهد. در گزارشی که سال ۲۰۲۰ میلادی از سوی مک‌کنزی اند کامپنی (McKinsey & Company)، معتبرترین شرکت مشاوره مدیریت جهانی، ارائه شد، سهم زنان از مشاغل تخصصی و فنی تا سال ۲۰۳۰ میلادی و به دنبال دیجیتالی شدن، ظهور پلتفرم‌های آنلاین و کارآفرینی می‌تواند تا بیش از ۲ برابر ارتقا یابد. استفاده از چنین برابر با هم‌تایان جهانی خود قرار خواهد داد.

اما زنان خاورمیانه می‌توانند از این هم فراتر بروند و با قرار گرفتن در مشاغل تخصصی و فنی، به جایگاهی برابر با مردان کشورهای خود نیز دست پیدا کنند. در گزارش مک‌کنزی، ۴ شاخص کلی‌شناسایی شده است که بیشترین هم‌بستگی را با مشارکت زنان در مشاغل تخصصی و فنی داشته‌اند:

۱. تحصیلات، ۲. پوشش مالی، ۳. پوشش دیجیتالی، ۴. حمایت قانونی. اما این شاخص‌ها چگونه بر زنان و توانایی‌شان در جهت مشارکت فعال آنان در نیروی کار اثر می‌گذارد؟ یافته‌های پژوهش مک‌کنزی نشان می‌دهد میزان تحصیلات و نام‌نویسی زنان در مقاطع ابتدایی و دانشگاه با مردان برابری می‌کند و دختران در مقایسه با پسران، در مدارس عملکرد بهتری از خود نشان می‌دهند. با وجود این، زنان در مقاطع دانشگاهی، رشته‌هایی چون هنر و آموزش را ترجیح

نقش زنان در جامعه و اقتصاد عاملی اثرگذار برای تحول در خاورمیانه است. افزایش مشارکت زنان در مشاغل تخصصی و فنی می‌تواند به موتور محرک رشد اقتصادی در خاورمیانه‌ای بدل شود که به طور چشم‌گیری تحت تأثیر عصر انقلاب فناوری قرار دارد. دورانی که مشارکت زنان در عرصه اقتصادی را بیش از پیش مهم جلوه می‌دهد. در گزارشی که سال ۲۰۲۰ میلادی از سوی مک‌کنزی اند کامپنی (McKinsey & Company)، معتبرترین شرکت مشاوره مدیریت جهانی، ارائه شد، سهم زنان از مشاغل تخصصی و فنی تا سال ۲۰۳۰ میلادی و به دنبال دیجیتالی شدن، ظهور پلتفرم‌های آنلاین و کارآفرینی می‌تواند تا بیش از ۲ برابر ارتقا یابد. استفاده از چنین برابر با هم‌تایان جهانی خود قرار خواهد داد.

اما زنان خاورمیانه می‌توانند از این هم فراتر بروند و با قرار گرفتن در مشاغل تخصصی و فنی، به جایگاهی برابر با مردان کشورهای خود نیز دست پیدا کنند. در گزارش مک‌کنزی، ۴ شاخص کلی‌شناسایی شده است که بیشترین هم‌بستگی را با مشارکت زنان در مشاغل تخصصی و فنی داشته‌اند:

۱. تحصیلات، ۲. پوشش مالی، ۳. پوشش دیجیتالی، ۴. حمایت قانونی. اما این شاخص‌ها چگونه بر زنان و توانایی‌شان در جهت مشارکت فعال آنان در نیروی کار اثر می‌گذارد؟ یافته‌های پژوهش مک‌کنزی نشان می‌دهد میزان تحصیلات و نام‌نویسی زنان در مقاطع ابتدایی و دانشگاه با مردان برابری می‌کند و دختران در مقایسه با پسران، در مدارس عملکرد بهتری از خود نشان می‌دهند. با وجود این، زنان در مقاطع دانشگاهی، رشته‌هایی چون هنر و آموزش را ترجیح

آفاق

آفاق

همچنین، با وجود تعداد چشم‌گیری از زنانی که هنوز به حساب‌های بانکی دسترسی ندارند، نابرابری‌ها به‌ویژه در باره حمایت قانونی و پوشش مالی همچنان ادامه دارد. معرفی چهار چوب‌های قانونی جدید یکی از راه‌های توانمندسازی برای پایان دادن به نابرابری‌های رایج در فارغ‌التحصیلان این‌ها، گزارش مک‌کنزی نشان می‌دهد توانمندسازی زنان از طریق دسترسی آنان به مشاغل تنه‌ایک‌سوی مسئله است و اطمینان از بهره‌مندی از تجربه، استفاده از فرصت‌ها، عزم و اراده و محیطی پشتیبان و حمایتگر نقشی اساسی ایفا می‌کنند.

برای از بین بردن شکاف جنسیتی موجود در حوزه اشتغال می‌توان به شیوه‌های مختلفی مداخله کرد. افراد ذی‌نفع اعم از سیاست‌گذاران و صاحبان کسب‌وکار در ۲ بخش خصوصی و دولتی وظیفه دارند بستر زنان و توانایی‌شان در جهت مشارکت فعال آنان در نیروی کار اثر می‌گذارد؟ یافته‌های پژوهش مک‌کنزی نشان می‌دهد میزان تحصیلات و نام‌نویسی زنان در مقاطع ابتدایی و دانشگاه با مردان برابری می‌کند و دختران در مقایسه با پسران، در مدارس عملکرد بهتری از خود نشان می‌دهند. با وجود این، زنان در مقاطع دانشگاهی، رشته‌هایی چون هنر و آموزش را ترجیح

پیامدهای وصلت سنت و مدرنیسم

تأملاتی درباره سفره ایرانی

دکتر فرید علیخواه
جامعه‌شناس

سفره در جامعه ایرانی از جایگاه و منزلت خاصی برخوردار است. اگر نگوییم مقدس است، دست کم می‌توان گفت واجد ارزشی در خور توجه است. بخشی از ارزش سفره بابت نانی است که معمولاً روی آن قرار می‌گیرد که نماد برکت است. در فرهنگ ایرانی، سفره برای امور مهمی استفاده می‌شود که سفره عقد، سفره هفت‌سین، سفره شب یلدا و سفره‌های مختلف برای مراسم دینی از آن جمله‌اند.

اندازه سفره با ابعاد خانواده در جامعه ایرانی پیوند داشته است. هر چه به سمت گذشته‌های دورتر می‌رویم، تعداد اعضای خانواده بیشتر می‌شود و شکل سفره‌ها عموماً مستطیلی است. با کاهش بعد خانواده، سفره‌ها نیز کوچک‌تر شده و به تدریج از سفره‌های متری به سفره‌های مربعی تغییر یافته‌اند. باید توجه داشت که معمولاً مکان افراد در کنار سفره با جایگاه آنان در خانواده ارتباط داشته و هم‌اکنون هم در برخی خانواده‌ها این گونه است. در نظام اجتماعی مبتنی بر پدرسالاری، پدر خانواده در نقطه آغازین عرض سفره که بالای سفره نامیده می‌شود می‌نشیند و سایر اعضا در ۲ طرف آن باید جایگاه «نان آور» خانواده در سفره مشخص می‌شود. در این میان، معمولاً مادر خانواده از مکان سبالی برخوردار بود و این تا هنگامی ادامه می‌یافت که هنوز فرزندان خانواده ازدواج نکرده بودند. با ازدواج فرزندان و ورود عروس به خانواده، به تدریج مادر از امور آشپزی فاصله می‌گرفت و مکان ثابتی در کنار سفره می‌یافت.

خانه‌ای که سفره ندارد خانواده هم ندارد برخی معتقدند وجود سفره بیانگر وجود خانواده است. در واقع، خانه‌ای که سفره ندارد خانواده هم ندارد. شاید سایر وسایل خانه کمتر چنین وظیفه‌ای را بر دوش بکشند. البته منظور از سفره، جمع شدن

خانه‌ای که سفره ندارد خانواده هم ندارد برخی معتقدند وجود سفره بیانگر وجود خانواده است. در واقع، خانه‌ای که سفره ندارد خانواده هم ندارد. شاید سایر وسایل خانه کمتر چنین وظیفه‌ای را بر دوش بکشند. البته منظور از سفره، جمع شدن

در سال‌های اخیر، شتاب زندگی افزایش چشمگیری یافته است. این شتاب در وجه مختلف اجتماعی به شکلی خودش را نشان می‌دهد. اگر پهن کردن سفره روی میزناهار خوری را وصلت سنت و مدرنیسم قلمداد کنیم، پهن کردن سفره یکبار مصرف روی این میز بیانگر شتاب زندگی است. در کسری از ثانیه، سفره یکبار مصرف مجال می‌شود و با پسماندهای غذا در درون آن در سطل زباله قرار می‌گیرد. البته باید توجه داشت که سفره‌های یکبار مصرف مناسک غذا خوردن را از اصالت دور می‌کنند. در واقع، ما با تصویری از سفره و نه با اصل آن روبه‌رو هستیم! سفره یکبار مصرف مدام پیغام

فریدون عزم را جزم کرد تا به جنگ با ضحاک رود. مادر او را منع کرد و از خطرات پیش رو گفت اما: چنین داد پاسخ به مادر که شیر نگرده مگر ز آزمایش دلیر فرانک دل به دل فرزند داد و او را به خدای نگهبان سپرد. تقدیر این چنین رقم خورد که خیر بر سر پیروز گردید و فریدون به کمک کاوه آهنگر بر ضحاک پیروز شد و این چنین فرزند فرانک بر تخت شاهی نشست. فرانک تا مدت‌ها از پادشاهی فرزند خبر نداشت. وقتی این خبر را شنید: نایش کنان شد سر و تن بیست به پیش جهان داور آمد نخست به شکرانه این نعمت بزرگ، به مستمندان و نیازمندان کمک‌های فراوان کرد و میهمانی در خور پادشاهی فرزند گرفت و بزرگان را دعوت کرد. سپس عزم دیار فرزند کرد. فرانک هر چه از جوشن و درم و اسب تازی و... داشت برای پیش کشی به نزد فرزند برد. چون خواسته دید شاه زمین پذیرفت و بر مام کرد آفرین آری، این چنین زنای مردان نام‌آور شاهنامه را با جان و دل پروردند تا از فرزندانشان به نیکی یاد شود.

از نژاد کیانیان شاهنامه است که قربانی ضحاک و مارانش می‌شود. فرانک را فرزند ی بود به نام فریدون. جهانجوی با فرّ جمشید بود به کردار تابنده خورشید بود در پی تعبیر خوابی که ضحاک دیده بود، سپاه او به دنبال طفلان و کشتن آنان می‌گشتند زیرا خواب‌گزاران چنین تعبیر کرده بودند که جوانی خواهد آمد که او را در بند می‌کشاند. خردمند مام فریدون چو دید که بر جفت او بر چنان بدرسید از ترس ضحاک فرزند را در مرغزاری به دست نگهبانی سپرد تا به فرزند گزندی نرسد. مادر به نگهبان سپرد فرزندش را از شیر گاوی که برمایه نام داشت تغذیه کند. دیری نگذشت که دل فرانک تاب نیاورد. ترس از ضحاک وی را برآن داشت تا فرزند را جای دیگر پنهان کند. فریدون را به دامنه کوه البرز برد و به پیری نیکو سرشت سپرد. فریدون زیر نظر پیر پرورش یافت و شانزده ساله شد. به سراغ مادر آمد. از او نام و نشان پدر خواست. فرانک همچون دیگر زنان وفادار شاهنامه، شوی خود را به نیکی ستود و سرگذشتی را که بر همسرش رفته بود برای فرزند بازگو کرد. فریدون برآشفتم و بگشاد گوش ز گفتار مادر برآمد به جوش

نقیسه زمانی
کارشناس ارشد پژوهش هنر

صدف

فرانک، مام فریدون

شاهنامه فردوسی حماسه سربازی مردمان نیک خو و پاک سرشت است. درگیری خیر و شر و در نهایت پیروزی بر پلیدی‌ها به دست مردان و زنان نیکو سرشت رقم می‌خورد. نام مردان پهلوان شاهنامه کم و بیش شهره ایران زمین و مردمانش است. اما نام زنان دلیر شاهنامه کم‌رنگ مانده و سزاوار است دوباره نامشان زنده شود تا زنان این خاک به بز بن‌نشان افتخار کنند. اینک داستان فرانک. سرنوشت فرانک در همان فصل‌های اول شاهنامه رقم می‌خورد، آنجا که ضحاک مار به‌دوش بر جمشید، شاه ایران زمین، چیره می‌گردد و تاج و تخت را از او می‌گیرد. ضحاک مغز جوانان را برای خورش ماران روی شانه‌اش می‌خواهد و جان جوانان را می‌گیرد. آئین، همسر فرانک،

روان کاوانه آن همواره مورد مناقشه بوده است. بعد از واکاوای این مفهوم و بررسی زاوایای مختلف آن، کتاب وارد مباحثی می‌شود که به نظر می‌رسد با عشق و مفهوم دوست داشتن بی‌ارتباط نیست: ازدواج، طلاق، چندهمسری، ازدواج موفق، ازدواج مجدد، ازدواج اجباری، و مقولات مهم و همه‌گیر خیانت. در فصول بعدی نیز مباحث متنوعی طرح شده است: زن و خانواده، زن و مادری، زن و عوارض اجتماعی و روانی و حقوقی طلاق، چیزیه، مهریه، اعتیاد، خودکشی، و خشونت علیه زنان. در آخرین فصل کتاب، نویسنده‌گان به سراغ بررسی لویح قانونی مربوط به ازدواج و طلاق و قوانین حمایت از خانواده می‌روند. «زن در اجتماع» از آن نظر که نگاهی کلی به همه مسائل زنان دارد و نیم‌نگاهی هم به مقایسه وضعیت زنان ایران با زنان جهان، کتاب درخور توجهی است اما در هر بخش از این کتاب و در هر موضوعی، می‌توان به کتاب‌های تخصصی‌ای که متخصصان و پژوهشگران همان حوزه نوشته‌اند رجوع کرد. البته در کمال تأسف، باید بگوییم عموماً

نقش زن در اجتماع

نیم‌نگاهی به زندگی اجتماعی زنان در ایران متأسفانه جست‌وجویی فایده‌است! شاید این جمله برای شروع یک مطلب معرفی کتاب کمی عجیب باشد، ولی چاره‌ای نیست. باید بگوییم متأسفانه جست‌وجویی فایده‌است! جست‌وجودر میان صدها هزار کتاب نوشته‌شده درباره زنان، هر چه بیشتر ما را به این نقطه می‌رساند که آثار زبان فارسی تا چه میزان کم، معمولی و فاقد ارجاعات درست فرهنگی و اجتماعی است. با این همه، بعضاً کتاب‌های خوبی می‌توان یافت که از فضای روزگار، آن‌چنان که باید دیده و خوانده نشده‌اند. خوشبختیم که در این شماره می‌توانیم یکی از آن آثار را به شما معرفی کنیم، اگرچه ارزیابی و نقد این کتاب زمان و حوصله بیشتری می‌طلبد. کتاب «زن در اجتماع» به قلم دکتر ماهیار آذر و دکتر سیما نوحی است. به نظر می‌رسد آن‌ها کتاب‌های مشترک زیادی در حوزه تخصصی خود تدوین و تألیف کرده‌اند و آثار امروز را نتوانیم محصول دغدغه این ۲ روان‌شناس در حوزه تخصصی زنان دانست، زیرا مفاهیم مندرج در کتاب پیش از آنکه علمی و در حوزه پزشکی باشد، از منظر اجتماعی و روان‌شناسی و حقوقی نوشته شده است. کتاب ۱۰ فصل دارد با تیتراهای روشن و مشخص. شروع کتاب و فصل اول بسیار خواندنی و جذاب است و ابتکار جالبی است که در چپ‌نصف فصل‌ها فصل نخست را به عشق اختصاص داده‌اند. عشق و سیر تحول تاریخی آن، شقی و مفهوم فلسفی

الهام یوسفی
فعال فرهنگی

شهرزاد

روان کاوانه آن همواره مورد مناقشه بوده است. بعد از واکاوای این مفهوم و بررسی زاوایای مختلف آن، کتاب وارد مباحثی می‌شود که به نظر می‌رسد با عشق و مفهوم دوست داشتن بی‌ارتباط نیست: ازدواج، طلاق، چندهمسری، ازدواج موفق، ازدواج مجدد، ازدواج اجباری، و مقولات مهم و همه‌گیر خیانت. در فصول بعدی نیز مباحث متنوعی طرح شده است: زن و خانواده، زن و مادری، زن و عوارض اجتماعی و روانی و حقوقی طلاق، چیزیه، مهریه، اعتیاد، خودکشی، و خشونت علیه زنان. در آخرین فصل کتاب، نویسنده‌گان به سراغ بررسی لویح قانونی مربوط به ازدواج و طلاق و قوانین حمایت از خانواده می‌روند. «زن در اجتماع» از آن نظر که نگاهی کلی به همه مسائل زنان دارد و نیم‌نگاهی هم به مقایسه وضعیت زنان ایران با زنان جهان، کتاب درخور توجهی است اما در هر بخش از این کتاب و در هر موضوعی، می‌توان به کتاب‌های تخصصی‌ای که متخصصان و پژوهشگران همان حوزه نوشته‌اند رجوع کرد. البته در کمال تأسف، باید بگوییم عموماً

زن در اجتماع
تألیف به چنان‌های انحصاری
فرهنگی و حقوقی زنان ایران
مجموعه ۱۰ فصلی
انتشارات: ارجمند

زن در اجتماع
نویسنده: دکتر ماهیار آذر - دکتر سیما نوحی
انتشارات: ارجمند

ایراندخت

گورشاد خاتون
غلامرضا آذری خاکستر
نویسنده و پژوهشگر

حضور زنان در تاریخ و تحولات سیاسی اجتماعی دوره تیموریان درخور تأمل است. ثبات سیاسی در آن دوره باعث رشد و شکوفایی هنر و مشارکت زنان در اداره امور دربار هرات شد. گورشاد بانوی یکی از زنان مؤثر و مهم تاریخ ایران در عصر تیموری محسوب می‌شود که منشأ خدمات زیادی بوده است. هرچند تاریخ تولدش به درستی معلوم نیست، بیشتر پژوهشگران حدود سال ۷۸۰ قمری را در این باب ذکر کرده‌اند. مؤلف مآثر الملوک او را از اشراف زنان خراسان، و صنیع الدوله از او به عنوان زنی باوقار، خردمند و ثروتمند یاد کرده است. پدرش امیرغیاث‌الدین ترخان، از امرای عهد تیموری، و مادرش بانو خان زاده بیگم است.

گورشاد خاتون در سال ۷۹۵ قمری با شاهرخ میرزا، فرزند امیر تیمور گورکانی، ازدواج کرد که حاصل این وصلت ۲ پسر و ۲ دختر بود. پسرش، ابراهیم سلطان، ۲۵ سال حاکم شیراز بود و بایسنقر میرزا نیز در هنر خط ثلث سرآمد خطاطان روزگار خودش محسوب می‌شد. زندگی و حیات گورشاد خاتون را می‌توان در ۲ بعد مورد بررسی و واکاوی قرار داد. نخست اینکه او به عنوان زنی نیکوکار و واقف که دوران حیاتش منشأ امور خیر بوده است در تاریخ ماندگار شد. در حوزه سیاسی و مشارکت در امور کشور نیز جای پای او دیده می‌شود. این بانوی نیکوکار در طول حیاتش باعث ایجاد بناهای ارزشمندی شده است از جمله مسجد جامع این بانوی نیکوکار در طول حیاتش باعث ایجاد مساجد مهم و مشهور ایران، که گواه تجلی هنر و معماری اسلامی در دوره تیموریان است. بنای این مسجد توسط قوام‌الدین شیرازی، از معماران برجسته عصر تیموری، در سال ۸۱۸ قمری در مجاورت حرم مطهر رضوی شروع شده و در سال ۸۱۲ قمری به پایان رسیده است. قوام‌الدین شیرازی علاوه بر بنای مسجد جامع گورشاد مشهد، به دستنور گورشاد در بانو، بناهای دیگری همچون مدرسه گورشاد در هرات، مدرسه غیاثیه خرگرد، مسجد گورشاد در هرات و مدرسه و خانقاه شاهرخ در هرات را نیز ساخته است. گورشادآغا در سال ۸۲۹ قمری پس از اتمام بنای مسجد گورشاد، املاک در ولایت توس و جام‌وقف این مسجد کرد که بخشی از آن ۶۱ دکان، مزرعه سعیدآباد، مزرعه سرده و مزرعه قوزغان است. نوع مصرف این موقوفات نیز در جهت رفق و فتق امور مربوط به مسجد و زوار مرقد مقدس رضوی ذکر شده است.

حضور گورشاد بانو در صحنه سیاست دوران شاهرخ و پس از آن و دخالت در امور سیاسی باعث شد برخی اتفاقات تلخ و شیرین در آن ایام به وجود آید. او از نفوذ خود حتی برای شفاعت خطاکاران نیز استفاده می‌کرد. سرانجام گورشاد در نهم رمضان سال ۸۶۱ قمری در هشتادویک سالگی، بر اثر وسوسه جمعی به فرمان میرزا سلطان ابوسعید بن سلطان محمد بن میرانشاه بن امیر تیمور، در هرات به قتل رسید و در مدرسه گورشاد هرات در کنار مزار همسرش به خاک سپرده شد. همان گونه که غیاث‌الدین خواندمیر در کتاب حبیب‌السییر نوشته است، قتل گورشاد لکه سیاهی بر صفحه درخشان سلطنت ابوسعید بود اما آنچه باعث شده‌نام گورشاد خاتون پس از قرن‌ها هم‌چنان جاودان بماند، کارهای نیک و دستگیری او از ضعیفان و درماندگان بوده است.

چهارشنبه ۱۸ تیر مراسم معرفی بانوان کارآفرین برتر کشوری و تقدیر از آنان بر اساس آرای مردمی به صورت مجازی در ۱۴ استان کشور و با حضور معاون رئیس جمهور در امور زنان و خانواده برگزار شد. در این دوره، از استان خراسان رضوی فاطمه علمداری فعال در صنعت فولاد به عنوان کارآفرین برتر برگزیده شد.

شهربانو

بانوی برتر کارآفرین خراسان

چهارشنبه ۱۸ تیر مراسم معرفی بانوان کارآفرین برتر کشوری و تقدیر از آنان بر اساس آرای مردمی به صورت مجازی در ۱۴ استان کشور و با حضور معاون رئیس جمهور در امور زنان و خانواده برگزار شد. در این دوره، از استان خراسان رضوی فاطمه علمداری فعال در صنعت فولاد به عنوان کارآفرین برتر برگزیده شد.

